

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังหัวข้อต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.3 สรุปผลการวิจัย

5.4 อภิปรายผล

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษามโนทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู
- 2) เพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู โดยกำหนดตาม ระดับการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารงาน

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

- 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่นำมาศึกษาคือผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 321 คน โดยกำหนดชั้น (Strata) และกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน ร้อยละ 90 ของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 289 คน
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และพัฒนาเครื่องมือโดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่นโดย

(Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.98

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน ด้านการให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในโรงเรียน ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำการวิจัยในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการทำงานของครูผู้ทำการวิจัยในโรงเรียน รวม 48 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับคือ มีการปฏิบัติมากที่สุด มีการปฏิบัติมาก มีการปฏิบัติปานกลาง มีการปฏิบัติน้อย และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 289 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 281 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.23

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติที่คำนวณค่าต่าง ๆ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺

(1) หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาหนองบัวลำภู เป็นรายข้อ รายด้านและโดยรวมทุกด้านแล้วนำคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมี 5 ระดับคือ มีการปฏิบัติมากที่สุด มีการปฏิบัติมาก มีการปฏิบัติปานกลาง มีการปฏิบัติน้อย และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

(2) เปรียบเทียบบทบาทของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ หาค่าเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ F-test (One way Anova)

2.1 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีวุฒิ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

2.2 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่มีต่อการส่งเสริมแต่ละด้าน

2.3 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนตามประสิทธิภาพในการบริหารงาน น้อย ปานกลาง และมาก ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนแต่ละด้าน

5.3_ สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู สรุปได้ดังนี้

1) สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน ส่วนมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 98.20 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.50 และประสบการณ์ในการบริหาร 10 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 61.60

2) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลางบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ "มาก"

3) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาดังนี้

(1) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัย โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการส่งเสริมความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัย แตกต่างไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .05

(2) โรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัย โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนทั้ง 5 ด้านนั้น ผู้วิจัยได้พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลไว้ ณ ที่นี้ ดังนี้

1) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับ "ปานกลาง" แต่จะเห็นว่าบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าแต่งตั้งงานของผู้นำวิจัยอยู่ในระดับ "มาก"

ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน เหตุผลคือผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษา ซึ่งจะต้องมีหน้าที่ 1) เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน 2) เสริมสร้างให้เกิดปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้ผลสูงสุด 3) สอนและแนะนำการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา 4) ประสานงานในโรงเรียนให้ได้การประสานงานที่มีประสิทธิภาพ และ 5) เป็นผู้สั่งการและควบคุมประเมินผลการปฏิบัติงาน (สมพงษ์ เกษมสิน, 2526) นอกจากกระทรวงศึกษาธิการได้สนับสนุนให้หน่วยงานในสังกัด เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดได้จัดทำงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารและการนิเทศการศึกษา โดยจัดสรรงบประมาณวิจัยมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2535 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งอย่างน้อยผลิตงานวิจัยปีละประมาณ 70 เรื่อง เป็นงานวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และโรงเรียนที่ศึกษาทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารและการนิเทศการศึกษา (รายงานการวิจัยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2538 : 5)

นอกจากนี้บุคลากรครูผู้ปฏิบัติการสอนก็จำเป็นต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มุ่งเน้นการผลิตผลงานทางวิชาการ และนำผลงานไปปรับปรุงแก้ไข ปัญหาการเรียนการสอน หรือพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ผลสัมฤทธิ์ในทางที่ดีแก่การศึกษาของชาติ ครูผู้ปฏิบัติการสอนจะเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ และนำความคิดดังกล่าวมาสู่การปฏิบัติให้เกิดขึ้นได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเข้าไปสร้างและเสริมแรง (Reinforcement) เพื่อให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่น

และมีพลังในการที่จะสร้างสรรค์ผลงานวิจัย ปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคำนึงถึงในการเสริมแรงแก่ครูผู้ทำวิจัยคือ ผลลัพธ์ (Outcome) ที่ครูผู้ทำวิจัยคาดว่าจะได้รับคือ ความสำเร็จภายหลังจากได้ดำเนินการวิจัยแล้วเสร็จ เช่น การนำผลงานวิจัยไปประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปี การขอเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การได้รับเลือกเป็นผู้นำทางวิชาการ การศึกษาต่อ หรือการได้รับสวัสดิการที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น ดังนั้น ครูผู้สอนก็จะมีกำลังใจหรือมีพลังในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยจึงสอดคล้องกับนโยบายการส่งเสริมการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งเสริมการวิจัยของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา โดยผู้วิจัยจะได้รับผลประโยชน์จากการทำวิจัยในการปฏิบัติงาน โดยสามารถนำผลงานวิจัยที่ได้เป็นผลงานทางวิชาการในการขอเลื่อนขั้นตำแหน่ง โดยครูผู้สอนจะเลื่อนจากอาจารย์ 2 ระดับ 6 เป็นอาจารย์ 3 ระดับ 7-9 หรือผู้บริหารจากผู้บริหารระดับ 7 เลื่อนเป็นผู้บริหารระดับ 8 หรือระดับ 9 และศึกษานิเทศก์ระดับ 6 ก็เลื่อนเป็นศึกษานิเทศก์ระดับ 7 - 9 เพราะการเลื่อนตำแหน่งดังกล่าว คณะกรรมการข้าราชการครู (กค.) ได้กำหนดว่าครูผู้สอนผู้บริหารหรือศึกษานิเทศก์ต้องเป็นผู้มีความชำนาญการ และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานวิชาการ (กองวิชาการ, สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531)

สำหรับผู้วิจัยเห็นว่าปัจจัยที่สนับสนุนให้บุคลากรครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ความสนใจกับงานวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้นก็คือ แหล่งเงินทุนในการวิจัย ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นข้าราชการที่มีความต้องการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย แต่ต้องล้มเลิกเพราะไม่มีแหล่งเงินทุนสนับสนุน เนื่องจากการศึกษาวิจัยเป็นรายเรื่องจะต้องใช้งบประมาณ หรือค่าใช้จ่ายสูง นอกจากนั้นการวิจัยจะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยนานพอสมควร ครูผู้สอนมีภาระงานสอนมากมักจะขาดโอกาสในการทำวิจัย เพราะต้องใช้เวลาทุ่มเทให้กับการสอนไม่มีเวลาในการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา หรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ การเขียนผลงานวิจัยต้องใช้เวลามาก ดังนั้นถ้าจะสนับสนุนการทำวิจัยของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียนก็ควรจะต้องคำนึงถึงแหล่งเงินทุนของการวิจัยและเวลาในการทำวิจัยคล้ายกับสถาบันระดับสูง มักจะมีแหล่งทุนวิจัยรองรับอยู่แล้ว และยังอนุญาตให้ครูผู้ทำวิจัยลาเพื่อค้นคว้างานวิจัยเป็นระยะเวลา 1 ปี ได้อีกด้วยที่เรียกว่า ลาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ เป็นต้น

2) ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน เป็นการสนับสนุนให้ครูได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ เพื่อจะได้รับทราบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ จะได้หาแนวทางแก้ไขได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับเทคนิคและวิธีการของการให้ความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการวิจัยในโรงเรียน

ซึ่งผู้บริหารมองเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จ โดยเฉพาะใน
 ข้อการประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบนโยบาย วัตถุประสงค์ และบทบาทที่ครูต้องมีการทำวิจัย
 เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนในการจัดหาเอกสารตำราและ
 งานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้ทำวิจัย การให้มีการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ การวิจัยด้านการ
 เรียนการสอน และกำกับติดตาม เพื่อให้รับรู้ปัญหาข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อยของครู จนได้จุดที่
 ควรปรับปรุงแก้ไข มีคะแนนเฉลี่ยที่สูงขึ้นกว่าเดิม ยังปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยด้านเรื่องการจัดหา
 แหล่งทุน และการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการวิจัย การจัดให้มีนโยบาย หรือข้อกำหนดเพื่อ
 สนับสนุนการทำวิจัยที่ชัดเจน การติดตามดูแล การทำวิจัยของครูให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผน
 ปฏิบัติการวิจัย อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนยังไม่ค่อยเข้าใจนโยบายการวิจัยในโรงเรียน
 เท่าที่ควร และไม่ได้มีการเอาใจใส่อย่างจริงจัง จากผู้บริหารโรงเรียนมากนัก ซึ่งสอดคล้อง
 กับการวิจัยทางการศึกษา (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536 : 6) ได้ศึกษาวิจัย
 เรื่องสภาพการวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับให้ความสำคัญ
 กับนโยบายวิจัยน้อย วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยไม่เพียงพอกับ
 ความต้องการรวมทั้งบุคลากรขาดความเข้าใจในงานด้านวิจัย

3) ด้านการให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน เป็นการให้ครูเกิดกำลังใจและ
 ความภูมิใจในผลงานวิจัยของตนเอง รวมทั้งการนำผลงานการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการ
 ปรับปรุงการเรียนการสอน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับการให้เกียรติ และการยกย่องครูที่มีความรู้ความ
 สามารถในด้านการวิจัย ซึ่งผู้บริหารได้เห็นความจำเป็น และความสำคัญของการให้ความยอมรับ
 นับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ๆ ทุกข้อ ถึงกระนั้นก็ตามยังปรากฏว่า
 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำ ด้านการให้เกียรติบัติหรือรางวัลแก่ครูผู้ทำวิจัย จัดและส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วม
 รับผิดชอบในโครงการวิจัยของโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็น
 ครูพี่เลี้ยงในการทำวิจัยของครู อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนยังไม่มีมาตรการที่จะสร้าง
 ขวัญกำลังใจแก่ครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนที่เด่นชัด การให้ความยอมรับในผลงานวิจัยจะเป็นไปในรูป
 ที่แสดงออกทางคำพูดมากกว่าการกระทำโดยแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ (จรรยา สุวรรณทัต, 2529 :
 156) ได้กล่าวว่า สภาพการวิจัยทางการศึกษาของประเทศไทย ยังไม่เป็นที่ยอมรับและให้ความสำคัญ
 เชื่อกันในการนำไปปฏิบัติ โดยเฉพาะการนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายในระดับต่าง ๆ
 ของผู้บริหารนั้นน้อย

4) ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในโรงเรียนเป็นการกระตุ้นให้ครูแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับมุมมองเห็นคุณค่าประโยชน์ของงานวิจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนได้เห็นความจำเป็นและการให้ความสำคัญกับการวิจัยในโรงเรียน โดยเฉพาะการขึ้นำกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูเกิดการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยเป็นพื้นฐานส่งเสริมให้ครูมีการทำการวิจัย หรือค้นหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ครูมีเอกสาในการศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัย เปิดโอกาสให้ครูไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ จากแหล่งข้อมูลของอำเภอ และจังหวัด และส่งเสริมให้ครูกัดค้นหาความรู้เพิ่มเติม โดยการแนะนำให้ครูได้อ่านหนังสือ ตำรา เอกสาร และวารสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย กระนั้นก็ตามยังมีปรากฏว่า คณะแผนเจลี่ยตำานข้อจัดให้มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายเสริมความรู้ เรื่องการวิจัยแก่ครู จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการทางการวิจัย เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของครู และการนำผลการวิจัยในโรงเรียนไปใช้เพื่อการวางแผน การกำหนดนโยบายของโรงเรียนทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนมีข้อจำกัดในการจัดวางแผน การจัดอบรม โดยเฉพาะการประสานงานกับวิทยากรที่จะมาช่วยครูให้มีความรู้ และทักษะในเรื่องการวิจัย ซึ่งเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเรียกศรัทธา และความเชื่อถือ อาจกล่าวได้ว่า วิทยากรที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันจนเป็นที่ยอมรับนับถือมีอยู่ไม่มากนักทำให้การประสานงานเพื่อให้ได้มาซึ่งคณะวิทยากรที่เข้มแข็งมาร่วมดำเนินงานเป็นสิ่งที่หาได้ยาก ประกอบกับปัจจุบัน ได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกกระทรวงศึกษาธิการได้มีการอบรมวิจัยทางการศึกษามากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้บริหารมีความคิดที่จะเป็นผู้จัดการอบรมวิจัยในโรงเรียนน้อยลงไป

5) ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำการวิจัยในโรงเรียน เป็นการพยายามให้คำแนะนำด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู การมีส่วนร่วมในการให้การนิเทศเกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู ส่งเสริมให้ครูเป็นผู้นำด้านการวิจัย เพื่อจูงใจให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียน โดยเฉพาะในข้อจัดแผนงานในโรงเรียนให้เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครู เช่น มีความเป็นอิสระ กล้าคิด ค้นคว้า และวิจัยทดลองความคิดใหม่ ๆ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ๆ ทุกข้อ ถึงกระนั้นก็ตามยังปรากฏว่ายังมีคะแนนเฉลี่ยต่ำในข้อการจัดระบบการดูแลเอาใจใส่ครูให้ทำการวิจัยที่สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบของครู ให้ความช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้พื้นฐาน

การวิจัย และเทคนิควิธีการที่จะมาเร่งเร้าที่จะช่วยเสริมทักษะและความสามารถทางการวิจัยให้แก่ครู ซึ่งสอดคล้องกับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 3) ได้ระบุว่า ผู้บริหารขาดความรู้ความสามารถในการวิจัย รวมทั้งขาดเทคนิค และการให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิจัย ในสถานศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพ

6) ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้า ตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานกับการทำวิจัยในโรงเรียนติดตามด้วยสนับสนุนส่งเสริมให้ครูคิดปรับปรุงการเรียนการสอนด้านกระบวนการวิจัยให้เป็นความก้าวหน้าทางอาชีพของครู การให้โอกาสสำหรับศึกษาต่อเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะของตน ส่งเสริมให้ครูมีผลงานการวิจัยได้รับการคัดเลือก เป็นผู้นำทางวิชาการ มอบหมายภาระหน้าที่ให้ครูผู้มีผลงานวิจัยได้รับผิดชอบในงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถสนับสนุนขึ้น โดยเฉพาะในข้อที่ส่งเสริมให้ครูมีผลงานวิจัย มีโอกาสก้าวหน้าให้สูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ๆ ทุกข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ซึ่งมีจำนวนน้อยมากที่ครูในโรงเรียนให้ความสนใจ เลือกทำการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" โดยปัญหาด้านงบประมาณ และเวลาในการทำวิจัย เป็นปัญหามันในระดับ "มากที่สุด" การศึกษาวิจัยเรื่อง การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา (พีรพัฒน์ วงษ์พรหม, 2533 : บทคัดย่อ)

7) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่ง ผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ นั้นหมายความว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ส่วนมากผ่านการทำวิจัย หรือวิทยานิพนธ์มาแล้ว ทำให้ทราบถึงประโยชน์ของการศึกษาวิจัย และการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคนและพัฒนางานในโรงเรียน (ธีระชัย บุรณโกชิต, 2532) ยังได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจถึงการทำวิจัยว่าเป็นการหาความรู้ หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสภาพการณ์ของการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอน หรือเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ นอกจากด้านหาความรู้ใหม่ ๆ แล้วยังหมายความว่ารวมถึง การประดิษฐ์คิดค้นสิ่ง

ใหม่ ๆ เช่น สื่อการเรียนการสอน หรืออุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องดำเนินการโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

สำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี แม้ว่าจะไม่เคยได้ทำวิทยานิพนธ์ แต่ก็อาจจะเคยศึกษาริวิจัย หรือได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการศึกษาริวิจัย เนื่องจากทางกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องการพัฒนาตนเอง และตำแหน่งหน้าที่สามารถทำการเสนอผลงานวิจัยได้ ก็นับว่าเป็นแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการศึกษากระบวนการวิจัยกันเป็นส่วนมาก ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงอาจจะมีประสบการณ์ในการวิจัยทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะผู้บริหารในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 98 ทุกคนผ่านการอบรมผู้บริหารระดับสูง จากสถาบันพัฒนาผู้บริหาร หรือ เขตการศึกษาที่ตั้งอยู่ จะมีหลักสูตรภาคบังคับทุกคนจะต้องผ่านการอบรมและจัดทำวิจัยเบื้องต้นจึงจะผ่านการอบรมได้ (ผ่านพัฒนาบุคคล สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู, 2540) นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนมีภารกิจหน้าที่สำคัญคือ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้สามารถดำเนินการศึกษาค้นคว้า และทำวิจัยเพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยอาจจะให้การสนับสนุนในด้านการให้คำปรึกษา จัดหาแหล่งวิทยาการที่เข้าในการศึกษา เช่น เอกสาร ตำรา วารสาร การส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการวิจัย เป็นต้น ดังนั้นไม่ว่าผู้บริหารจะสำเร็จการศึกษาระดับใดก็ตาม ก็จะต้องให้การสนับสนุนบุคลากรครูในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย

8) โรงเรียนขนาดต่างกัน มีบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มักจะได้เปรียบทางด้านความพร้อมและโอกาสในการศึกษาริวิจัยมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ดังผลการวิจัยของ (บัญชา อิงสกุล, 2538) ได้พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน โดยการรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดกลาง

ในการศึกษาริวิจัย ยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ให้การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยทั้ง 5 ด้านมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมความก้าวหน้า การมีความรับผิดชอบต่อครู และด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยตามลำดับ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน ขึ้นไป และในขณะนี้ปัจจุบัน

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ จะจัดการศึกษาระดับสูงกว่าประถมศึกษาด้วย บุคลากรมีจำนวนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน เช่น สื่อการสอน ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ตรงกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ทั้งยังขาดแคลนบุคลากร ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบโดยตรงต่อการศึกษาวิจัยเป็นอย่างมาก บุคลากรครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมักจะมีภาระกิจในการจัดการเรียนการสอนมาก เนื่องจากมีบุคลากรน้อย รับผิดชอบการสอนมากจนทำให้ไม่มีเวลาที่จะสนใจในการสร้างผลงานวิจัย นอกจากนี้ยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณที่มีความสำคัญต่อการสนับสนุนการวิจัย ครูยังไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรมทางด้านการวิจัย ขาดความเข้าใจในกระบวนการวิจัย และผู้บริหารโรงเรียนก็ยังขาดความเข้าใจในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ความห่างไกลจากแหล่งข้อมูล สารสนเทศเพื่อการค้นคว้า อ้างอิง ก็เป็นอีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่อาจจัดหาแหล่งข้อมูลสารสนเทศได้ เพียงพอกับความต้องการของบุคลากร

ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง ขาดแคลนการสนับสนุนทางด้านงบประมาณและแหล่งทุนในการทำวิจัย ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การจูงใจให้บุคลากรครูสร้างสร้งผลงานวิจัยน้อยลง หรือต่างไปจากโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีการสนับสนุนโดยการจัดหาแหล่งทุนในการวิจัยอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ในเรื่องงบประมาณหรือแหล่งเงินทุนในการดำเนินการวิจัยนี้ควรเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนโดยตรงที่จะต้องแสวงหาแหล่งทุนต่าง ๆ มาให้กับบุคลากรที่สนใจในการวิจัย ครูผู้ปฏิบัติการสอนมักจะพบเห็นสภาพปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนด ปัญหาด้านการจัดสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จำเป็นต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัย แต่การศึกษาวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา มักจะมีค่าใช้จ่ายสูง แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับการคิดค้นวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ การพัฒนาสื่อพัฒนาอุปกรณ์การสอน พัฒนากิจกรรมการสอน (วัลลภ กันทรัพย์, 2534)

9) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมการวิจัย โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานมากกว่า 10 ปี จะมุ่งเน้นการสนับสนุนการวิจัยในโรงเรียนมากกว่า กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี

ดังจะเห็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จะมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยอยู่ในระดับ "มาก" เกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จเท่าที่นั้นที่อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี จะมีบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ทุกด้าน ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานมากย่อมจะได้รับการส่งเสริมประสบการณ์ และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในโรงเรียนมาอย่างมากมาย ตลอดจนวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่มีประสบการณ์สูงจะกว้างไกล และมองเห็นภาพอนาคตได้ชัดเจน จึงเป็นไปได้ว่า ผู้บริหารเหล่านั้นต้องการที่จะสนับสนุนให้บุคลากรครูได้มีโอกาสในการพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการ และความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (บัญชา อึ้งสกุล, 2538) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อย ปานกลาง และมาก มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนในโรงเรียน โดยภาพรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารมากจะมีบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนมากกว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อย และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารมากมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน ด้านการให้การยอมรับกับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนและด้านให้ความสำคัญกับการวิจัยในโรงเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อย และปานกลาง นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารมาก มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำการวิจัยในโรงเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อย

ถ้าจะพิจารณาในแง่ประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนแล้ว ก็ควรหาความเป็นธรรมกับผู้บริหารโรงเรียนด้วย เนื่องจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารน้อย น่าจะเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่เพิ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารไม่นานนัก ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเหล่านี้มักจะมุ่งเน้นการบริหารโรงเรียนในงาน 6 ด้าน มากกว่าที่จะมุ่งเน้นด้านการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน เพราะในหลักการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารมักจะมุ่งเน้นด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล อาคารสถานที่ การเงิน งบประมาณ และความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นส่วนมาก อาจเป็นผลให้ไม่มีเวลามากพอที่จะให้ความสนใจ หรือสนับสนุนการวิจัย ยกเว้นแต่ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้ศึกษาต่อระดับปริญญาโท จะเห็นความสำคัญของการวิจัยมากกว่าการศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยมักจะเร่งสร้างผลงานที่เป็นรูปธรรมมากกว่า เช่น การพัฒนาโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรครู และชุมชน เป็นต้น

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารโรงเรียน

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาตนเองทางด้านการศึกษาริวิจัยให้มากขึ้น โดยการศึกษาต่อระดับปริญญาโท หรือการฝึกอบรมทางด้านการวิจัย รวมทั้งการดำเนินการศึกษาริวิจัยด้วยตนเอง
- 2) ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดหาแหล่งเงินทุน หรือการจัดสรรงบประมาณที่เกี่ยวกับการศึกษาริวิจัยให้มากขึ้น
- 3) ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ควรจัดหาวิทยากรมาบรรยายเพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการวิจัยให้แก่ครูผู้สอน รวมทั้งสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้มีการศึกษาต่อ หรือฝึกอบรมทางด้านการวิจัยด้วย
- 4) ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นที่ปรึกษา และมีส่วนร่วมในการแสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ ในการวิจัยชั้นเรียน รวมทั้งการจัดระบบการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับการศึกษาริวิจัยของครู หรือให้อิสระเสรีกับครูในการเลือกทำวิจัยในชั้นเรียน
- 5) จัดหาแหล่งข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการศึกษาค้นคว้า อ้างอิง ให้แก่ครูผู้ทำวิจัยอย่างเพียงพอแก่ความต้องการ

5.5.2 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

- 1) ควรจัดสรรงบประมาณหรือจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่ครู หรือผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องการทำวิจัยอย่างเพียงพอ และสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
- 2) จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการวิจัย มาถ่ายทอดแนวทางการวิจัยร่วมศึกษาปัญหา และคัดเลือกปัญหาในการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาประถมศึกษา
- 3) จัดการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลบุคลากรครูผู้สอนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการศึกษาริวิจัยในชั้นเรียน และสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดนำปัญหาที่พบมาจัดทำผลงานวิจัยหรือวิธีแก้ปัญหา โดยวิธีวิทยาศาสตร์

5.5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการวิจัยของบุคลากร ครูผู้สอน เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสร้างสรรค์ผลงานวิจัย
- 2) การศึกษารูปแบบการวิจัยที่เหมาะสมในโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการพัฒนาหลักสูตร และสื่อการสอน
- 3) การศึกษาเชิงประเมิณผล การส่งเสริมการวิจัยของครูผู้สอน ซึ่งควรวัดศึกษาถึงผลกระทบของนโยบาย การส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน